

48 bladzieden

proza en

dichtwaark

≡ **ONNER AIGEN VOLK** ≡

Noaloaten waark van Geert Teis, de volksdichter en -schriever

IEN N DUBBELNUMMER van „Dörp en Stad” (september-oktober 1966) gefit redaksie ien soamenwaarken mit de heer G. H. Streurman van 't Veenkoloniaol Museum ien Veendam, 48 bladzieden proza en dichtwaark oet, dat heurt tot noaloatenschap van Geert Teis, de alom bekende en gevierde Knoalster schriever en dichter, dij ien 1945 overleed.

Doar zellen allicht mensen wezen, dij zeggen: „Komt er nou nooi n en aan dij Geert Teisverering?”

Zuksen vergeten dat Spitzzen (zo haitte hai ainlieks) ien zien tied boanbrekend waark doen het veur 't schrievern en dichten ien ain van ons Grunneger streektoalen en wel ien 't Knoalster dialekt.

Spitzzen en Ter Laan hemmen ien woord en geschrift de Grunnegers leerd, dat ze zük nait schoamen hufden veur heur aigen doagliekse omgangstoal en dat doarien genog te zeggen en te schrievern was, dat muite weerd was om bewoerd te blieden.

Vanzulf, zai kregen opvolgers, Dijkstra, Rietema en nog n stuk of wat jongeren, dij mainden, dat ze 't beter konnen as de spitsobfieters, moar gainain van heur het 't ien populariteit wonnen van de „mannen van 't eerste uur.”

Dat op zükzulf zegt nog nait veul: de gunst van 't volk is glidderg en hangt nait aaltied soamen mit de kwaliteit van 't waark.

Ien dij vieftege joar, dij ik dommit mitdoan heb, om waark te levern ien mien streektoal ('t Hogelandsters) is mie stoaregaan wel dudelk worren, dat hou hoger of ie griepen, hou minner lezers of ie mitkriegen, hou gauwer of ie vergeten worren.

Boanveger

GEERT TEIS was n volksdichter en n volksschriever. Hai kon zien volkje oet de Veenkolonies deur en deur, wis, wat er ien heur leefde en woar ze verlet om haren en — dat gaf hai heur mit volle scheppen.

Hai is ainegszins te vergeliiken mit n Fritz Reuter of n Klaus Groth of n Johann Brinckmann aan overkaant van grens, dij pioniers van de platduutse schrieverij, doar Spitzzen ook wel contact mit had het. Het dee mie goud, dat ik op de Dichters-tagung ien Bevensen (10—12 september) vernam, dat ook ons platduutse collegoa's van op 't ogenblik heur veurgangers nog ale eer geven, dij heur toukومت.

Letterkundige prieszen veur 't beste waark van op 't heden droagen de noam van Fritz Reuterpries, Klaus Grothpries, Johann Brinckmannpries en zo wieder. Ook aal staait dat hendoagse waark op n veul hoger paail, de prieswinnoars bennen stuk veur stuk wies mit de noam, dij dizze prieszen droagen.

Geert Teis mout wie dus ien eerste ploats zain as boanveger, as weg-

beraider veur ons „jongeren,” en as zodoaneg het e meer as zien plicht doan. Ien n tied, dat ons platproaten haildaal niks ien reken was, het hai deur zien schrieverij en deur zien veule spreekbeurten ons streektoal n zeker aanzain geven. Dat op zükzulf is aal hail belangriek.

Zien schreven waark mout wie bekieken ien 't roam van zien tied, aans ben wie nait eerlek.

Meesterschap

ZIEN DICHTWAARK was nait ien eerste ploats as poëzie bedoult, moar as gedachten en gevuilens op riem, dij 't volk begriepen kon.

Doarbie villen veuraal drij dingen op:

1. zien meesterschap over de toal. Hai speulde, hai goochelde sums mit woorden en as bestoande aldoagse woordenschat nait riek genog was, den bedocht hai d'r zulf haile riegen nije woorden bie, dij zowat aaltied zuver 't begrip aangaven. Dat taalvernijen het nog zowat gainain hom noadoun kend. Dat is n goave op zükzulf.

2. zien onblusboare zin veur humor. Geert Teis is n welput van kwink-sloagen. Nait allain ien zien dichtwaark, moar ook ien zien vertelkunst en zien toneelstukken. Hai mout n zunnege netuur had hemmen, want ien de somberste levensomstandigheden flitst ieder bod n lichtstroal deur.

't Liekt asmis, of e 't er om dut, of e zien gevuil ofremmen mout, om joe aan 't laggen of aan 't gruilen te brengen. Moar 'k loof eerder, hai ken nait aans. Hai mout deur wolken hen de zun zain. Zodoonde blijft e ien 't lieke, wordt nooit zwoarmoudeg of overgevuileg, n goie Grunneger aigenschop.

3. Hai kent zien volkje deur en deur en taikent heur schaarpe, ien enkele vegen, zunner omhoal van woorden direct roak. Wel waarkt e veul mit ... moar dat is nait oet overgevuileghaid. Zien zinnen bennen mainstied zo geloaden, dat lezer wel even noadenken mag, om d'r achter te komen, wat of hai bedoult.

Op zien leste

ZO LIGGEN den nou veur ons „Vertelsters van n liereman,” noaloaten waark, dat vaileg opburgen lag ien 't Veenkoloniaol Museum van Veendam.

Redaksie van „Dörp en Stad” het er goud aan doan, dit waark oet te geven, aal mout ik d'r bie zeggen, dizze noaloatenschap is nait zo goud

GEERT TEIS

as 't Gedenkbouk van Geert Teis, dat n poar joar leden soamensteld wer deur Dr. J. A. Fijn van Draat en G. H. Streurman. Dat was Geert Teis op zien best en dit, wat wie nou onner ogen kriegen is Geert Teis op zien leste. Om 't ien blommenplukkers-toal oet te drukken: 't „Gedenkbouk” let ons zien „kloaverkesvaaiier” zain en dizze vertelsters bennen gewone „kloaverkes-drij.”

Wel echt Geert Teis ien haart en nieren, nog aaltied levenslusteg, striedveerdeg en vlöt mit de pen, moar toch nait meer ien staat, om oetschaiters te scheppen. Wel zel dat van hom vroagen, dij ien zien leste levensjoaren zoveul onneronnen het?

Wie magen aal blied wezen, dat dizze strieder veur zien streektoal, dij zoveul Grunnegers wakker schud het om heur „platte toaltje” nait onner toavel te movveln, dat zo ain op hoge leeftijd nog plezaaiier aan 't schrievern haar.

JAN BOER
PLOUGT DEUR

Geschiedschrievern kennen d'r loater heur veurdail mit doun en taalpluizers kennen d'r nog hunneg oet puren, as ons dialecten aal laank ten dode opschreven bennen.